

**DVOJAZYČNÁ
KNIHA ★★★
PRO
POKROČILÉ**

El Trasgu y sus amigos **iBienvenidos a Asturias!**

**Trasgu a jeho kamarádi
Vítejte v Asturii!**

Mýty a legendy severního Španělska

Manuel Díaz-Faes González

Ludmila Mlýnková

- zrcadlový český překlad
- cvičení na porozumění textu

CD MP3

MP3 namluvené rodilými mluvčími

edika.

**Manuel Díaz-Faes González
Ludmila Mlýnková**

**Trasgu a jeho kamarádi.
Vítejte v Asturii!
El Trasgu y sus amigos.
¡Bienvenidos a Asturias!**

**Edika
Brno
2015**

Trasgu a jeho kamarádi. Vítejte v Asturii! El Trasgu y sus amigos. ¡Bienvenidos a Asturias!

Manuel Díaz-Faes González, Ludmila Mlýnková

Ilustrace: Jaroslava Kučerová

Obálka: Martin Sodomka

Odpočívá redaktorka: Eva Mrázková

Technický redaktor: Jiří Matoušek

Režie, střih, hudba: Mario Buzzi

Natočeno: Studio 22

Mužský hlas: David Utrera Domínguez

Ženský hlas: Cristina Rodríguez García

Objednávky knih:

www.albatrosmedia.cz

eshop@albatrosmedia.cz

bezplatná linka 800 555 513

ISBN 978-80-266-0856-1

Vydalo nakladatelství Edika v Brně roku 2015 ve společnosti Albatros Media a. s. se sídlem Na Pankráci 30, Praha 4. Číslo publikace 23 099.

© Albatros Media a. s. Všechna práva vyhrazena. Žádná část této publikace nesmí být kopírována a rozmnožována za účelem rozšiřování v jakékoli formě či jakýmkoli způsobem bez písemného souhlasu vydavatele.

1. vydání

 ALBATROS MEDIA a.s.

CONTENIDO / OBSAH

Presentación / Předmluva	4
Bienvenidos a Asturias / Vítejte v Asturii	6
El Trasgu / Trasgu	12
Les Xanes / Xany	22
El Nuberu / Nuberu (Oblakoun)	32
El Cuélebre / Cuélebre (Drakohad)	41
La Güestia / Güestia	54
El Ventolín / Ventolín (Větroušek)	62
La Guaxa / Guaxa	74
El Diañu Burlón / Diañu Burlón (Ďáblík srandista)	82
Otros seres mitológicos / Další mytologické bytosti	96
Consejos prácticos si visitas Asturias / Praktické rady pro návštěvu Asturie	110
Diccionario / Slovníček	118
Bibliografía / Bibliografie	126

Queridos amantes de la cultura española:

Tienen en sus manos una pequeña propuesta que desea acercar de forma diferente la riqueza de nuestras tradiciones. A través de sus páginas podrán conocer Asturias, su historia y sus costumbres. Un lugar muy importante dentro de ellas lo ocupa la mitología, específica y distintiva de esta región situada en la costa norte de España. Los personajes que la componen se enfrentarán en esta ocasión a situaciones más actuales, ya que creemos que no deben desaparecer de la memoria colectiva y aún andan sueltos por cualquier esquina de nuestra tierra.

Cada capítulo está dedicado a uno de ellos, a sus correrías, problemas, trastadas o hazañas. Tiene antes una pequeña presentación para que podamos conocer al personaje tal y como lo pinta la tradición oral, y finaliza con una breve propuesta didáctica que quiere servir de sencillo refuerzo de algunas cuestiones gramaticales básicas, ampliación de vocabulario o informaciones variadas relacionadas con la geografía, historia y cultura asturiana y española, así como diversos enlaces a páginas web que sin duda serán de su interés. Además, pueden escuchar los textos grabados y desarrollar así la comprensión auditiva.

Dado que es bilingüe, este libro es adecuado para cualquier nivel. Esperamos que su lectura les arranque más de una sonrisa y les permita acercarse de manera amena a la parte posiblemente más desconocida y alejada de la imagen tradicional de España, pero también, gracias a ello, la más auténtica y la menos asediada por el turismo de masas.

También quisiéramos expresar nuestro agradecimiento a Jaroslava Kučerová por sus magníficos y divertidos dibujos, a Olga Macíková por la corrección de la versión checa y sus valiosos consejos y recomendaciones, a Cristina Rodríguez García y David Utrera por la grabación de los textos españoles, a Mario Buzzi por su excelente música y a la redactora Eva Mrázková por el apoyo que nos ha brindado.

¡Bienvenidos a España, bienvenidos a Asturias!

Manuel Díaz-Faes González

Ludmila Mlýnková

Milí příznivci španělské kultury,

dostala se vám do rukou útlá knížka, která by vám chtěla přiblížit bohatství našich tradic jiným způsobem. Prostřednictvím jejich stránek poznáte Asturii, její historii a zvyky. Jejich nedílnou a důležitou součástí je mytologie, která je specifická a charakteristická pro tuto oblast ležící na severním pobřeží Španělska. Postavy, které ji tvoří, se v této knížce budou snažit vypořádat s problémy současného světa, myslíme si totiž, že by se neměly vytratit z kolektivní paměti a že se dodnes objevují v nejrůznějších koutech naší země.

Každá kapitola je věnována jedné z mytologických postav, jejím dobrodružstvím, problémům, uličnickým kouskům nebo hrdinským činům. Jednotlivým povídkám předchází stručné představení postavy tak, jak ji líčí ústní tradice, a na závěr je zařazen krátký didaktický oddíl, který je zaměřen na procvičení některých gramatických struktur a na rozšíření slovní zásoby. Také zde naleznete nejrůznější informace o asturské i španělské geografii, historii a kultuře, stejně jako odkazy na webové stránky, které vás nepochybně budou zajímat. Rovněž si můžete poslechnout texty z nahrávky a procvičit tak porozumění slyšenému textu.

Vzhledem k tomu, že je knížka dvojjazyčná, je vhodná pro všechny úrovně. Doufáme, že se při četbě dobře pobavíte a zároveň se zábavným způsobem seznámíte s pravděpodobně nejméně známou částí Španělska, která se nejvíce odlišuje od tradiční představy o této zemi. I díky tomu je Asturie tou nejautentičtější a turisty málo oblíbenou částí Španělska.

Rádi bychom poděkovali paní Jaroslavě Kučerové za skvělé a zábavné ilustrace, paní Olze Macíkové za korekturu české verze a cenné rady a doporučení, slečně Cristině Rodríguezové Garcíové a panu Davidu Utrerovi za nahrávku španělských textů, panu Mariovi Buzzimu za skvělou hudbu a paní redaktorce Evě Mrázkové za všestrannou podporu.

Vítejte ve Španělsku, vítejte v Asturii!

Manuel Díaz-Faes González

Ludmila Mlýnková

Bienvenidos a Asturias

El Principado de Asturias, una de las diecisiete comunidades autónomas en las que se divide España, está situado en la franja norte de la Península Ibérica, encajado entre el mar Cantábrico y la cordillera de los Picos de Europa. Esta posición geográfica ha marcado históricamente su propia identidad debido a su semiaislamiento, haciendo que haya conservado costumbres, tradiciones, mitos y leyendas específicos, así como una lengua propia que lucha por mantenerse viva.

Origen legendario del actual estado español, pues según la tradición aquí se inició la reconquista del territorio cristiano frente a la invasión musulmana en la Edad Media, da hoy día el título de Príncipe / Princesa de Asturias al heredero / a la heredera de la corona española como reconocimiento del valor histórico que estas tierras tienen para la monarquía española.

Sus tradiciones culturales la alejan de la imagen habitual del país: en lo gastronómico, productos como la *sidra* (bebida ligeramente alcohólica tradicional a base de manzana), los *frixuelos* [frišuelos] o la *fabada* (cocido a base de alubias) la vinculan a zonas más allá de los Pirineos, y musicalmente el instrumento rey es la gaita, de origen incierto pero emparentado con supuestos pueblos celtas venidos del norte.

También su clima se aleja del universalmente asociado con el del resto del país: toda la zona norte de España disfruta de un clima atlántico, de inviernos húmedos y veranos suaves donde la lluvia y la niebla hacen su aparición constantemente, vinculando más estas áreas desde este punto de vista a las islas británicas o la costa atlántica francesa. Esto, unido a su orografía, con elevadas montañas y profundos y verdes valles que se deslizan hacia el bravo mar Cantábrico, propicia la aparición de densos bosques y la conservación de especies animales ya extinguidas en el sur de Europa, como el oso pardo.

Todo ello unido hace que la población se distribuya de forma discontinua a lo largo de su territorio, en pequeñas aldeas que salpican toda su geografía. Son pueblos al tiempo unidos y separados por las cortas distancias entre ellos, aunque a veces hay poblaciones alejadas de todo, perdidas en lo alto de los montes o en lo más hondo de un valle. Y es en estos pueblos donde la tradición hizo

Vítejte v Asturii

Asturské knížectví, jedna ze sedmnácti autonomních oblastí, na které se dělí Španělsko, leží na severním pobřeží Pyrenejského poloostrova. Toto území je vklíněno mezi Kantabrijské moře a pohoří Picos de Europa a je částečně izolováno od ostatních regionů. Jeho geografická poloha tak v průběhu dějin poznamenala identitu Asturie a přispěla k tomu, že se zachovaly mnohé místní zvyky, tradice, mýty a legendy, stejně jako vlastní jazyk, který bojuje o své zachování.

V Asturii započala ve středověku *reconquista*, tedy zpětné dobývání křesťanského území a vytlačování Maurů, a na základě tohoto původu španělského státu je dnes dědici / dědičce španělské koruny udělován titul Princ asturský / Princezna asturská jako výraz uznání historické hodnoty, kterou toto území má pro španělskou monarchii.

Kulturní tradice Asturie jsou velmi vzdálené vžitě představě o Španělsku. Gastronomické speciality jako je *sidra* (tradiční mírně alkoholický nápoj vyrobený z jablek), *frixuelos* (asturské palačinky) nebo *fabada* (hustá polévka z fazolí) jsou příbuzné oblastem ležícím za Pyrenejemi. Z hlediska hudebního jsou vyhlášeným hudebním nástrojem dudy (la gaita), jejichž původ není znám, ale předpokládá se, že je do Asturie přinesly keltské národy ze severu.

Také klima je na hony vzdáleno tradiční představě o počasí ve Španělsku. V celé severní oblasti panuje atlantské podnebí, které se vyznačuje vlhkými zimami a mírnými léty. V létě déšť pravidelně střídá mlhu a z tohoto pohledu pak Asturie připomíná spíš britské ostrovy nebo atlantické pobřeží Francie. Tyto faktory, zároveň s členitostí terénu, který se vyznačuje vysokými horami a hlubokými zelenými údolím, jež se táhnou až k nespoutanému Kantabrijskému moři, tvoří ideální podmínky pro růst hustých lesů a zachování některých živočišných druhů, které již na jihu Evropy vyhynuly, např. medvěd hnědý.

Všechny zmíněné podmínky vedou k tomu, že obyvatelé Asturie žijí v malých vesnicích rozptýlených po celém území, které se nacházejí i v těch nejzapadlejších oblastech. Jsou to vesnice, jež jsou zároveň spojeny i odděleny krátkými vzdálenostmi, ačkoliv často najdete vesničky odříznuté od světa, ztracené ve vysokých horách nebo v hlubokých údolích. A právě v takových vesničkách,

surgir, en medio de los bosques, o en los ríos, o en las tormentas o el oleaje del mar, la multitud de seres mitológicos que los poblaban y aparecían en las narraciones orales de las frías noches de invierno a la luz de la lumbre o alegraban las *esfoyazas*, reuniones donde todo el pueblo se juntaba para pelar y desgranar el maíz, cantando y contando cuentos y leyendas populares que maravillaban a foráneos y asustaban a niños.

Entre todos esos seres, mantenidos en la tradición oral y el imaginario colectivo de la región, destacan algunos, ya sean únicos y originales o emparentados con otros de zonas más o menos alejadas de la nuestra: el Trasgu, el Cuélebre, el Nuberu, el Diañu Burlón, la Xana, la Güestia... Habitan aún hoy día en los cuentos populares y quién sabe si quizás también en las fuentes, cuevas y bosques de Asturias.

Nos gustaría presentaros a algunos de estos seres mitológicos desde un punto de vista no tan tradicional: imaginando sus problemas y vivencias al toparse con el mundo moderno. ¡Esperamos que os gusten nuestros cuentos y que os animéis a visitar Asturias!

¡COMENCEMOS A APRENDER!

1. Un poco sobre la Familia Real Española. Completa el texto con las palabras de la propuesta.

trono – Princesa – hijo – monarquía – hijas – rey – reina – primogénita

Como seguramente sabes, España es una parlamentaria. El Juan Carlos I de Borbón abdicó en 2014 y cedió el a su, hoy rey Felipe VI. La esposa de Felipe es la Letizia, que, por cierto, es asturiana. Sus se llaman Leonor y Sofía. Leonor, la, es heredera del trono y su título oficial es de Asturias.

uprostřed rozlehlých lesů nebo obklopených řekami, za bouřek a vlnobití, se zrodily mytologické bytosti, které se staly dalšími „obyvateli“ vesnice či lesa. Byly námětem ústních vyprávění za chladných zimních nocí při světle ohně a jejich příhody zpříjemňovaly *esfayazas*, chvíle, kdy se sešli všichni obyvatelé vesnice a společně loupali a mlátili kukuřici. Přitom si zpívali a vyprávěli příhody a lidové legendy, které cizince okouzlovaly a malým dětem naháněly strach.

Mezi těmito postavami, které se dodnes udržují živé v lidovém vyprávění a společném povědomí obyvatel Asturie, jsou některé velmi pozoruhodné, ať už jsou jedinečné a originální či spřízněné s více či méně vzdálenými oblastmi: *Trasgu*, *Cuélebre* (Drakohad), *Nuberu* (Oblakoun), *Diañu Burlón* (Ďáblík srandista), *Xana*, *Güestia*... Všechny tyto bytosti jsou stále námětem lidových vyprávění a kdo ví, možná dodnes žijí v pramenech, jeskyních a lesích Asturie.

Rádi bychom vám představili některé z asturských mytologických bytostí z netradičního pohledu: jaké problémy by mohly mít a co by se jim mohlo přihodit v kontaktu s moderním světem. Doufáme, že se vám budou povídky líbit a že se rozhodnete navštívit Asturias!

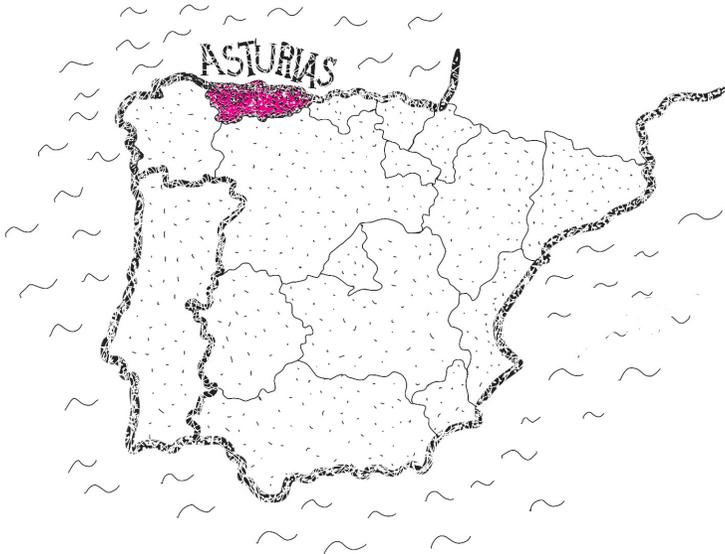
ZAČNĚME SE UČIT!

1. Něco málo o španělské královské rodině. Doplň do textu výrazy z nabídky.

monarquía; rey, trono, hijo; reina; hijas; primogénita, Princesa

(Jak jistě víš, Španělsko je parlamentní monarchie. Král Juan Carlos I. Bourbonský abdikoval v roce 2014 a postoupil trůn svému synovi, dnes králi Filipovi VI. Filipova žena je královna Letizia, která je, mimochodem, Asturaňka. Jejich dcery se jmenují Leonor a Sofía. Prvorozená Leonor je dědičkou trůnu a její oficiální titul je Princezna asturská.)

- 2. Para que puedas imaginar mejor dónde está Asturias, abajo encontrarás un mapa. Así podrás contestar a las siguientes preguntas:**

- ¿Con qué comunidades autónomas limita Asturias al este / sur / oeste / norte?
- ¿Cuál es la capital de Asturias? ¿Es la ciudad más grande de la comunidad o no? Puedes averiguar el número de habitantes y escribirlo en letra.
- ¿Es la extensión de Asturias superior a la de la República Checa? ¿Puedes buscar los datos exactos y compararlos?

2. Aby sis mohl/a lépe představit, kde leží Asturias, podívej se na mapu. Tak budeš moct odpovědět na následující otázky:

- *Se kterými autonomními oblastmi sousedí Asturie na východě / jihu / západě / severu?*

El Principado de Asturias linda al este con Cantabria, al sur con Castilla y León, al oeste tiene frontera con Galicia y al norte está bañado por el mar Cantábrico. *(Asturské knížectví sousedí na východě s Kantábrií, na jihu s Kastílií a Leónem, na západě hraničí s Galicií a na severu je omýváno Kantabrijským mořem.)*

- *Jaké je hlavní město Asturie? Je jím největší město autonomní oblasti nebo ne? Ověř si počet obyvatel a vypiš čísla slovy.*

La capital de Asturias es Oviedo (224.000 / doscientos veinticuatro mil habitantes), pero la ciudad más grande es Gijón (276.000 / doscientos setenta y seis mil habitantes). *(Hlavním městem Asturie je Oviedo (224 tisíc obyvatel), ale největším městem je Gijón (276 tisíc).)*

- *Je rozloha Asturie větší než České republiky? Mohl/a bys najít přesné údaje a porovnat je?*

La extensión de Asturias es de 10.604 km² (diez mil seiscientos cuatro kilómetros cuadrados), mientras que la de la República Checa es de 78.866 km² (setenta y ocho mil ochocientos sesenta y seis kilómetros cuadrados). De ello se desprende que la República Checa es casi 7,5 (siete coma cinco) veces más grande que Asturias:-). *(Rozloha Asturie je 10.604 km², zatímco ČR má rozlohu 78.866 km². Z toho plyne, že ČR je téměř 7,5 větší než Asturie.)*

El Trasgu

El Trasgu es, quizá, uno de los personajes más entrañables del universo mitológico asturiano: en general se lo percibe como un pequeño duendecillo juguetón, travieso e inofensivo, de rasgos humanos.

Es de orejas picudas y tiene un agujero en su mano izquierda. Suele vestir de rojo y lleva un gorro del mismo color. Vive en las casas de los pueblos. Su lugar favorito es la cocina, ya que allí encuentra todo tipo de cacharros para hacer sus travesuras. Es muy astuto y solo sale por la noche, cuando todos están durmiendo. Es muy simpático, laborioso y le encanta gastar las bromas pesadas a los habitantes de la casa y molestar...

Se puede comportar de forma contradictoria: si está de buen humor y le tratan bien, ayudando a los habitantes de la casa en la que habita y otras, cuando está malhumorado, hace travesuras, ensucia, revuelve las cosas, cambia, esconde o rompe objetos, come lo que encuentra por la cocina -sobre todo boroña y arroz con leche- o saca las vacas del establo, alborota o produce ruidos raros impidiendo que las personas duerman por las noches. Si los habitantes de la casa, cansados de todo ello deciden mudarse de la casa, él se va con ellos.

Trasgu

Trasgu je zřejmě jedna z nejroztomilejších postav asturského mytologického světa. Většinou má podobu malého, hravého, trochu rozpustilého a neškodného skřítky s lidskými rysy.

Má zašpičatělé uši a děravou levou dlaň. Obvykle se obléká do červeného a nosí čepici stejné barvy. Přebývá ve venkovských domech. Jeho oblíbeným místem je kuchyň, protože tam nachází všelijaké kuchyňské náčiní, se kterým tropí darebnosti. Je velmi mazaný a vychází pouze v noci, když už všichni spí. Je moc milý, pracovitý a s oblibou si dělá legraci, někdy nepříjemou, na účet obyvatelů domu.

Může se chovat dost rozporupně: má-li dobrou náladu a chovají se k němu hezky, pomáhá obyvatelům domu, ve kterém přebývá. Jindy, když je špatně naladěný, tropí neplechy: špiní věci a dělá v nich nepořádek, přemísťuje, schovává nebo rozbíjí, co mu přijde do ruky, sní všechno, co jen v kuchyni najde – hlavně mu chutná kukuřičný chleba a rýžový náky. Nebo vyžene krávy z chléva, dělá hluk a vyrábí nepříjemné zvuky, které nedovolí lidem v noci spát. Když už toho mají obyvatelé domu dost a rozhodnou se přestěhovat, skřítek je neopustí a stěhuje se s nimi.

Es muy difícil librarse de él; para ello, lo mejor es mandarle hacer una de estas tres cosas:

- pedirle que recoja semillas extendidas por el suelo: intentará recoger los granos, pero se le escapan por la mano agujereada
- que vuelva blanco un pellejo de carnero negro o
- que traiga una cesta llena de agua de mar.

Al no poder cumplir el encargo, se va para no volver, enfadado y avergonzado.

Y aquí empieza nuestra historia...

Este escrito pertenece a los archivos de la dirección general de la policía de Oviedo. En ellos queda constancia de un extraño suceso acaecido en dicha ciudad hace un tiempo...

Oviedo, 28-2-1986

Informe policial A:

La señora doña Angelina González, vecina de la calle Suárez de la Riva, 7 de Oviedo se presenta en esta comisaría el día 8 de julio de 1985 para declarar lo siguiente: durante las tres últimas semanas en el susodicho domicilio se vienen produciendo sucesos extraños e incomprensibles, misteriosos y difícilmente explicables. Según declara (en un estado visiblemente alterado y con una gran crisis nerviosa) hasta en tres ocasiones su familia se ha despertado en plena noche por ruidos repentinos y sin origen ni razón conocidos. En todos los casos el miedo les impidió levantarse a comprobar qué estaba sucediendo, por lo que los habitantes de la casa (el matrimonio y tres hijos menores de edad) permanecieron en sus camas tapados hasta las orejas.

En los tres casos, al día siguiente y a plena luz realizaron un recorrido por el hogar en busca de explicación a dicho alboroto nocturno. Su sorpresa fue enorme al descubrir en las dos primeras ocasiones que en el salón de la casa, una estancia amplia (40 metros cuadrados) situada lejos de la zona de descanso, dos óleos estaban caídos en el suelo, desprendidos misteriosamente de los clavos que los sujetaban. En el último caso, lo que apareció tirado en medio de la

Je obtížné zbavit se ho. Má-li se to podařit, je třeba mu přikázat, aby udělal jednu z následujících tří věcí:

- požádat ho, aby sesbíral zrní rozházené po podlaze: Trasgu se pokusí zrnka posbírat, ale propadnou mu děravou dlaní
- aby proměnil černou beraní srst v bílou
- aby přinesl košík plný mořské vody.

Když nedokáže úkol splnit, rozzlobeně a zahanbeně odejde, aby se už nikdy nevrátil.

A tady začíná náš příběh..

Tento spis je založen v archivu policejního ředitelství v Oviedu. Je v něm zaznamenána pozoruhodná událost, ke které v tomto městě kdysi došlo...

Oviedo, 28. 2. 1986

Policejní zpráva A:

Dne 8. července 1985 se dostavila na komisařství paní Angelina Gonzálezová, bytem v ulici Suárez de la Riva, čp. 7 a vypověděla toto: během uplynulých tří týdnů došlo na výše uvedené adrese k podivným, nepochopitelným, záhadným a jen velmi těžko vysvětlitelným jevům. Jak uvádí (viditelně velmi rozrušená a na pokraji nervového zhroucení), její rodina byla třikrát probuzena během hluboké noci náhlým hlukem, jehož původ a příčina nejsou známy. Ve všech uvedených případech jim strach zabránil vstát a zjistit, co se děje - obyvatelé bytu (manželé a tři nezletilé děti) zůstali raději v posteli přikrytí peřinou až po uši.

Po oněch hrůzostrašných nocích pak následujícího dne a za plného světla prohledali svůj příbytek a snažili se zjistit, co způsobilo ono noční pozdvižení. K jejich úžasu v prvních dvou případech zjistili, že v prostorném obývacím pokoji (o rozloze téměř 40 metrů čtverečních), který se nachází daleko od ložnic, spadly ze stěny dvě olejomalby, které se záhadně uvolnily ze skob, na nichž visely. Ve třetím případě našli ležet uprostřed místnosti starožitné stojací hodiny,

habitación fue un antiguo reloj de pie herencia de su bisabuelo al que tenían gran aprecio. Esto ha colmado el vaso, y la señora ha pedido una investigación policial profunda sobre el asunto.

Tras su insistencia, y una vez personados dos agentes en el domicilio señalado, no se ha podido concluir la causa de tales hechos, por lo que se procede a cerrar la investigación.

Informe policial B:

Un sujeto no identificado que se niega a revelar su nombre se presenta en esta comisaría hoy, martes de carnaval. Procedemos a su descripción por lo extraño de su aspecto: lleva un extraño gorro rojo, y una camisa larga del mismo color, su cuerpo es menudo y pequeño, mide mucho menos de lo habitual en un hombre de su edad (que por otra parte es indefinible) y sus piernas son largas y delgadas. Además, extrañamente, tiene la mano agujereada, pero no parece que esto le duela o moleste lo más mínimo. Si fuera disfrazado de Trasgu en cualquier otra fecha procederíamos a su detención inmediata. Aunque no presenta signos de ebriedad, lo que relata no parece tener ningún sentido.

El hombrecillo afirma vivir en la calle Suárez de la Riva, 7 en Oviedo, aunque da unas explicaciones confusas y no muestra ningún documento que lo acredite. Según su declaración, lleva muchos años con ese domicilio, y siempre ha intentado colaborar en lo que ha podido con su familia. Procura ayudar en las tareas del hogar y echar una mano en todo lo necesario, aunque los propietarios no tengan ganado (¿quién va a tener ganado en un piso en el centro de la ciudad?). De vez en cuando, como recompensa, se permite darse un capricho y sustrae algún dulce de la cocina (dice ser muy goloso), especialmente los *frixuelos* [frišuelos] típicos de esta época del año o las *casadielles* tradicionales en Navidad aunque les echen la culpa de la desaparición de estos postres a los niños de la casa. Sin embargo, afirma que posiblemente a causa de la edad, últimamente ha estado un poco atolondrado, y ha dejado caer varios cuadros y otros objetos mientras los limpiaba por la noche. La noche de ayer se ha encontrado en la mesa del salón con un buen puñado de arroz, y al ir a recogerlo se le ha escurrido por el agujero de su mano. Lo ha intentado varias veces, pero al final ha sido imposible.

Como consecuencia de ello ha decidido venir a interponer una denuncia por maltrato psicológico contra su familia, pues se siente insultado y despreciado.

dědictví po pradědečkovi, kterého měli ve velké účtě. To byla poslední kapka a paní Gonzálezová požádala o důkladné přešetření celé věci.

Na její naléhání se dostavili na místo činu dva strážníci, kteří neodhalili příčinu zmíněných jevů, čímž bylo šetření ukončeno.

Policejní zpráva B:

Dnes, v masopustní úterý, se dostavilo na komisařství neidentifikované individu-um, které odmítá sdělit své jméno. Vzhledem k jeho prapodivnému vzezření uvádíme jeho popis: na hlavě má zvláštní čepici, na sobě dlouhou košili téže barvy. Je drobné a malé postavy, měří mnohem méně než je obvyklé na muže jeho věku (který je ale těžké blíže určit). Nohy má dlouhé a hubené. Kromě toho má díru v dlani, ačkoliv se nezdá, že by ho to bolelo nebo jakkoliv obtěžovalo. Kdyby byl přestrojen za střítko Trasgu kdykoli jindy než o karnevalu, okamžitě bychom dotyčného zadrželi. Ačkoliv nevykazuje známky opilosti, to co vypráví, nedává žádný smysl.

Mužiček tvrdí, že bydlí v ulici Suárez de la Riva, čp. 7 v Oviedu, ovšem vypo-vidává velmi zmateně a nemůže předložit žádný doklad, kterým by své tvrze-ní doložil. Dle jeho výpovědi bydlí na uvedené adrese už mnoho let a vždy se všemožně snažil vycházet se svou rodinou. Snaží se pomáhat s domácími pracemi a být nápomocný v čem je třeba, i když majitelé nemají žádný doby-tek (kdo by taky měl dobytek v bytě v centru města?). Za odměnu si občas dopřeje malé potěšení a zcizí z kuchyně nějakou sladkost (říká, že je velmi mlsný), zvláště má v oblibě *frixuelos* (palačinky), které jsou typické pro toto roč-ní období nebo tradiční vánoční *casadielles* (pirohy plněné ořechy), ale větši-nou jsou ze zmizení těchto dobrot obviněny děti. Nicméně, dle jeho názoru pravděpodobně kvůli pokročilému věku, poslední dobou je trochu popletený, a tak se mu podařilo během nočního uklízení shodit několik obrazů a jiných předmětů. Včerejší noci našel na stole v obývacím pokoji pořádnou hrst rýže a když se jí snažil uklidit, proklouzla mu zrnka dírou v dlani. Zkusil to několi-krát, ale bylo to nad jeho síly.

Z tohoto důvodu se dostavil na komisařství podat trestní oznámení na svou ro-dinu za psychické týrání, protože se cítí uražený a zneuznaný. Pokud nedojde

En caso de que no haya una rectificación abandonará de inmediato el hogar. Dice que no es la primera vez que le sucede, pues ya hace muchos años tuvo que tomar una determinación similar porque la familia con la que vivía le envió a traer agua en un gran cesto, lo que era imposible.

Tras intentar calmarlo, y al estar seguros de que se trata de algún tipo de broma, los agentes lo han enviado de nuevo a celebrar el carnaval por las calles de la ciudad.

¡SIGAMOS APRENDIENDO!

1. En el texto se mencionan varios tipos de cereales. Si quieres aprender sus nombres en español, relaciona las palabras de las dos columnas.

1. el mijo	a) oves
2. el centeno	b) ječmen
3. el maíz	c) proso
4. la avena	d) kukuřice
5. el trigo	e) špalda
6. la cebada	f) pšenice
7. la espelta	g) žito

2. En el cuento aparecen también verbos en forma del presente de subjuntivo (p. ej. recoja, traiga, vuelva). Usa esta forma para traducir las siguientes frases.

1. Potřebuji, abys mě doprovodil na policii.
2. Prosím tě, abys to nedělal.
3. Nechci, abys měl kvůli mě problémy.
4. Chceš, abych tě odvezl domů?
5. Nelíbí se mi, že kouříš.
6. Ať tě ani nenapadne jít tam sama!
7. Ať žije král!
8. Nespi na hodině!

k nápravě, nepropodleně opustí dotyčné obydlí. Jak uvádí, není to poprvé, co k něčemu takovému došlo. Už před mnoha lety musel zaujmout podobné stanovisko, protože ho rodina, u které přebýval, poslala přinést vodu v obrovském koši, což pochopitelně nebylo možné.

Strážníci se pokusili mužíčka uklidnit a jelikož si byli naprosti jistí tím, že jde o nějaký žert, poslali ho znovu slavit karneval do ulic města.

UČME SE DÁL!

1. V textu se zmiňují různé druhy obilovin. Jestli se chceš naučit jejich názvy ve španělštině, spoj slova ze sloupečků.

1c

2g

3d

4a

5f

6b

7e

2. V povídce se objevují také slovesa v subjuntivu přítomného času. Použij tento tvar k překladu následujících vět.

1. Necesito que me acompañes a la policía.

2. Te pido que no lo hagas.

3. No quiero que tengas problemas por culpa mía.

4. ¿Quieres que te lleve a casa?

5. No me gusta que fumes.

6. ¡(Que) ni se te ocurra ir allí sola!

7. ¡Viva el rey!

8. ¡No duermas en clase!

3. Aquellos hechos extraños ocurren en Oviedo. Con la ayuda de Google seguramente podrás hallar la respuesta correcta a las siguientes preguntas.

1. En el asturiano Oviedo se llama:

- a) Oviu b) Uviéu c) Uviou

2. Oviedo queda a ... km de Madrid.

- a) 446 b) 833 c) 655

3. La ciudad de Oviedo fue fundada en:

- a) 731 A. C. b) 761 D. C. c) el siglo XI

4. La temperatura media en julio en Oviedo es de ... °C.

- a) 25 b) 32 c) 18

5. El gentilicio de los habitantes de Oviedo es:

- a) oviedés b) ovetense c) oviedeño

3. Ony podivné údalosti se přihodily v Oviedu. S pomocí Googlu určité najdeš odpověď na následující otázky.

1. Oviedo se v asturštině jmenuje: b) Uviéu.
2. Vzdálenost Ovieda od Madridu je: a) 446
3. Město Oviedo bylo založeno: b) 761 n. l.
4. Průměrná červencová teplota v Oviedu je: c) 18
5. Španělský výraz pro označení obyvatele Ovieda je: b) ovetense

Les Xanes

Las xanas [šanas] son el equivalente asturiano de las ninfas. Los que las han visto las describen como jóvenes y de tremenda belleza, de ojos claros y mirada embrujadora. Dicen que su hermosura hechiza y que si un hombre las ve, nunca más podrá olvidarlas. Tienen los cabellos rubios, muy largos, y se los cepillan con peines de oro. Suelen vestirse (cuando lo hacen: a veces se las “pilla” desnudas) con una fina túnica plateada. Son espíritus de la Naturaleza que custodian grandes tesoros y viven en las cuevas donde nacen los manantiales o en las orillas de los ríos, siempre cerca del agua.

Se dedican a tejer con hilos de oro mientras se arreglan el pelo. Hacen ovillos con esos hilos que regalan a los pastores. Con los grandes tesoros que poseen pagan a quienes les hagan favores, enriqueciendo a las personas que las liberen de su encantamiento, pero hay que tener cuidado: si se enfadan pueden ser peligrosas.

Xany

Xany jsou asturskou obdobou nymf. Ti, kteří je spatřili, je popisují jako mladé dívky obdařené neuvěřitelnou krásou. Mají světlé oči, které dokáží člověku učarovat. Říká se, že jejich krása má kouzelnou moc a když je uvidí muž, nedokáže na ně už nikdy zapomenout. Mají velmi dlouhé světlé vlasy, které si rozčesávají zlatým hřebenem. Většinou nosí (pokud něco nosí, občas je možné je „načapat“ nahé) jemnou tuniku stříbřité barvy. Jsou to přírodní stvoření, která střeží velké poklady a žijí v jeskyních, kde pramení potoky, nebo na březích řek, vždycky blízko vody.

Při česání vlasů se zároveň věnují soukání zlatých nití. Ty pak smotávají do klubek, která darují pastýřům. Kdo jim prokáže službu, tomu se štědře odmění, promění v boháče toho, kdo je vysvobodí ze zakletí. Je ale třeba mít se na pozoru – když se rozzlobí, mohou být nebezpečné.

En ocasiones son custodiadas por *cuélebres*, y en la noche de San Juan, del 23 al 24 de junio, las xanas se hacen visibles para quien las quiera contemplar acudiendo a los lugares que habitan. Es entonces cuando suelen romper su encantamiento, bailando, lavando y tendiendo sus ropas. Además es la noche perfecta para que un hombre audaz acabe con su encantamiento, porque el *cuélebre* que las vigila esa noche está más débil.

Tienen hijos, llamados *xaninos* [šaninos], y a veces los cambian por algún niño de alguna aldea vecina sin que la madre se dé cuenta. Sólo se percatará del cambio cuando el niño se asombre de toda la comida que hay en la cocina.

En Asturias a las mujeres bellas y hacendosas se las comparaba tradicionalmente con las xanas.

Instancia

Doña Xana Du, de 750 años y mayor de edad, vecina del río Dobra 1 (justo después de cruzar el puente de piedra), por la presente interpone una reclamación a la Oficina de Defensa del Consumidor de Asturias.

EXPONE los siguientes hechos:

Cada cincuenta o sesenta años he de dirigirme a un establecimiento de peluquería y estética para hacerme unos “arreglitos”: los años no pasan en balde y además la humedad de la zona donde vivo es muy perjudicial para mi adorado cabello, que muestra tendencia a perder su brillo natural y hasta se pone un poco verdoso. Esta situación no beneficia nada a mi imagen pública, de la que vivimos todas las ninfas de los ríos del mundo, y afecta también a nuestros peines de oro, que pierden sus magníficos destellos (necesarios para atraer a los hombres que se acercan a los ríos si no son suficientes nuestros propios encantos).

El pasado sábado, aprovechando que era un día soleado y con muy poca humedad relativa (circunstancia excepcional en nuestra región, sobre todo tras este espantoso mes de febrero que llevamos, sin parar de llover ni un solo día), decidí acercarme a la “pelu”. Elegí un establecimiento mítico en mi zona, *La pelu-Quería*. Un par de compañeras me habían hablado maravillas de sus servicios,

Toto je pouze náhled elektronické knihy. Zakoupení její plné verze je možné v elektronickém obchodě společnosti eReading.